

fenntarthato@civilizacio.hu

Április 4.: 1968-ban egy bérgyilkos lelőtte Martin Luther King afro-amerikai baptista lelkészt. Már tíz évvel korábban is próbálták megölni, többször volt börtönben, háromszor dobtak bombát a házára. 1964-ben Béke Nobel-díjat kapott. Küzdött a borszín szerinti megkülönböztetés és a vietnami háború ellen. Születésnapja (jan. 15.) ma nemzeti ünnep az USA-ban.

Április 5.: 1957-ben Kádár János felszólalt az MSZMP Központi Bizottságának ülésén: „Az írakkal kapcsolatban nem tudnak a bíróságok tárgyilagosa lenni, személyi befolyásuk alatt vannak. A különböző bűncselekményeket elintézik hat-nyolc év fegyházzal, itt muszáj erősíteni. Előfordult például, hogy Nezvál elvtárs egy ilyen ügyben kiizzadt egy halálbüntetést, és a felsőbb bíróságon meg esett a szívéük, és a büntetést átváltoztatták életfogytiglani börtönre. Össze kell szedni egy tucat ilyen ügyet, és aki ellenforradalmár volt, azt keményen meg kell büntetni.”

(Szépen rimel Nyikita Hruscsov mondására: „Ha tízegynéhány magyar író idöben agyonlövünk, az 1956-os forradalom sose következett volna be.”)

Április 9.: 1945-ben az SS Flossenburgban kivégezte Dietrich Bonhoeffer német protestáns lelkészt. Bonhoeffer a háború közeledtét látva már 1934-ben ökumenikus zsinatra szólította fel az egyházakat (hiába), „amely kikiáltja Krisztus békéjét az őzjögő világban”.

Április 16.: 1967-ben egymillió amerikai vonult fel a vietnami háború ellen. Az első komoly tiltakozás 1964 decemberében volt. 1971-ben e napon háborús veteránok tömegesen hajigálták be érdemrendjeiket a Fehér Ház pázsitjára.

Április 22.: A Föld napja! 1970-ben volt először, Amerikában. Denis Hayes ötlete volt, 25 millióan vettek részt.

(Minden évben ekkor jelenik meg magyarul a washingtoni független intézet, a Worldwatch Institute évkönyve, A világ helyzete, amelyben a globális környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatokat vizsgálják. www.foldnapja.okotars.hu)

Április 26.: 1986-ban robbant fel a csernobili atomerőmű. Több mint kétszázán azonnal meghaltak. 2000-ben a Greenpeace olyan naptárt adott ki, amelyben minden napra jut legalább egy atomipari baleset évfordulója.

Április 27.: 1906-ban rendelte el Apponyi Albert, hogy minden iskolában tartsanak Madarak és fák napját.

Május 1.: 1866-ban Chicagóban, a Haymarket téren, szakszervezeti gyűlésen bomba robbant. Az áldozatok emlékére május 1-e a munkások ünnepe lett. (Nem a munka ünnepe!)

Május 5.: 1994-ben volt a Talpalatnyi Zöld kárpát-medencei környezetvédelmi magazin első adása a Duna Tv-ben, Gadó György Pál szerkesztésében.

Május 7.: 1992-ben Oromhegyesen (Vajdaság, Szerbia) anyák, feleségek, lányok és a május 6-án kézbesített kb. 200 behívó visszautasítói békegyűlést kezdtek, amely aztán hónapokig tartott. 1992. június 26-án kikiáltották a Zitzer Szellemi Köztársaságot. Első elnöke, Almási Vilmos később 4 hónapot töltött börtönben katonaság-megtágadásért.

Május 14.: 1954-ben a kulturális javak fegyveres konfliktus esetén való védelméről egyezmény született Hágá-

ban. Már 103 ország aláírta, Irak is, de az USA és Nagy-Britannia nem.

(Bagdad 2003-as amerikai ostromának az emberiség legősibb mezopotámiai kulturális emlékei tízezer számra estek áldozatul.)

Május 15.: 1989-ben Igazságosság, Béke és a Teremtés megőrzése hármas célkitűzéssel megrendezték az I. Európai Ökumenikus Találkozót Bazelben.

1998: Philip Berrigan öt Ploughshares (Ekevasat a kardokból) aktivistával vért locsolt szét egy B-52 bombázó pilótafülkéjében az Andrews légitámaszpont (USA) éves légi bemutatója napján. A látogatók tömege és a média előtt végbemenő letartóztatásuk felhívta a figyelmet, hogy ezek tömeggyilkos eszközök. (Vö. ÉV 2002/4, 9–14.)

Philip testvére, Daniel ekkor épp börtönben volt. Mindketten katolikus papok, több mint harminc éven át hajtottak végre erőszakmentes akciókat. Életünk legszebb napja címmel német film mutatta be történetünket 1973-ban, amikor betörték egy amerikai hadkiegészítő parancsnokságra, és Vietnamba szóló behívókat öntöttek le vérrel az aktaszekrényekben, más alkalommal pedig a behívókból máglyát raktak egy hadkiegészítő parancsnokság udvarán, és napalmtűzben égették el, szemléltetve, hogy ezek a behívók emberek vérenek kiontására és emberek élve elégetésére kiadott parancsok.

Philip 1967-ben megnősült, feleségével (Elizabeth McAlister) Jónás Háza néven erőszakmentes ellenállási közösséget alapítottak Baltimoreban. 2002. december 6-án halt meg rákban. Életében összesen kb. 11 évet volt börtönben erőszakmentes tiltakozásai miatt.

Május 18.: 1917-ben az USA bevezette a háborús sorozást. Az alternatív szolgálat késedelmes kialakítása és a hadsereg brutalitása miatt az alternatív szolgálatot kérő mennonitáknak csak kb. 60%-a került civil szolgálatba, 30%-ukat táborokban tartották fogva ítélet nélkül. Egytizedük (138-an) került bíróság elé, 222 más vallású és 143 nem-vallásos katonaság-megtágadóval együtt. Az ítéletek: 5-30 év börtön, de 142 esetben életfogytiglan, 17 esetben pedig halál. A börtönökben (pl. Alcatraz) jó néhányan meghaltak a szörnyű bánásmód miatt. Sok közösség Kanadába menekült. Végül a halálos ítéleteket nem hajtották végre, az első világháború befejeződése után néhány hónappal elnöki kegyelemben részesültek és szabadultak a túlélők.

Május 25.: 1995-ben egy kis falu győzött egy nagy cég ellen: az Alkotmánybíróság megsemmisítette a bányászati törvény egy paragrafusát, és megvédte az ócsai önkormányzat rendeletét, amely természetvédelmi területet létesített.

Május 28.: 1961-ben megalakult az Amnesty International pártatlan és független világszervezet az emberi jogok védelmében. 1977-ben Nobel-békedíjat kapott.

Május 31.: 1984: Háborúellenes múzeumot és békekönyvtárat nyitott az Evangélikus egyház Berlinben. Több mint félszáz békemúzeum van a világon, a legrégebbi Hágában (1913 óta).

1996: A NATO-médiakampány vonat indulása késett, mert három Alba Körös aktivista odaláncolta magát a sínekhez.

Dohányzásmentes világnap.